

Mirela ROZNOVEANU

Foamea în

Prețul scandalos al alimentelor în România este realitatea care întreține nemulțumirile populației și de care trebuie să se teamă în mod special actualul guvern. Pe de o parte, disproporția dintre prețuri și puterea de cumpărare a salarilor sau a pensiilor, pe de altă parte prețul nejustificat de mare al unor produse, preț care nu se justifică decât printr'o lipsă de concurență, conduc la o foamete tăcută în ceea ce a fost cândva "grănarul Europei". La București, în toamna lui 1997, prețul unor alimente de bază (dar nu și puterea de cumpărare a salarilor!) este la fel de mare ca și la New York: ouăle, strugurii, o chiflă japoneză, piersicile, brânza, carnea, laptele, ca să menționez doar câteva. Un prânz simplu de două persoane la un restaurant de mâna a doua costă 25% din salariul lunar al unui lucrător, ceea ce cred că nu se întâmplă în multe țări de pe glob. Crizele de produse alimentare de bază sunt frecvente. Cea mai recentă a fost criza uleiului.

Și totuși, recolta de anul acesta a fost îmbelșugată. Țăranii ar trebui să aibă azi ceva bani lichizi, pentru că și-au vândut produsele. Dar nu au. Mai întâi, pentru că piața internațională bombardată de produsele agricole din Ucraina este, în acest moment, saturată de oferte la un preț scăzut, ceea ce îi face pe țăranii români să aștepte să vândă mai spre iarnă, când prețurile se vor mai ridica. Dar socoteala lor este proastă, deoarece nu au condiții bune de depozitare a recoltei (silozuri moderne, uscătoare etc.), deoarece guvernul nu le ține recoltele în silozuri pe gratis decât încă vreo lună-două, recolta se va deprecia rapid. Ceea ce se va adăuga la calitatea și așa scăzută a recoltelor din cauza procentului mare de impurități datorat mașinilor de recoltat proaste.

nească făcută la "Semănătoarea" pierde din start până la 15 procente din recoltă pe câmp. Un tractor fabricat la Brașov consumă de trei ori mai multă motorină decât un tractor fabricat oriunde în Europa.

Mecanizarea agriculturii în România este atât de catastrofală, încât ei i se datorează cea mai mare parte a pierderilor și lipsei de calitate a produselor, prețurilor mari de cost, lipsei de competitivitate pe piețele externe. Deci, lipsei de alimente pe piața internă. Dar țăranii nu au bani să cumpere unelte agricole moderne. Și totuși, grânele sunt în România, în mod potențial, cea mai valoroasă și sigură marfă care poate produce bani lichizi. Dar cum?

Ne întoarcem, ca întotdeauna, la legi. România are nevoie în acest moment (lucru care ar fi trebuit să se întâmple în 1990) de o foarte simplă lege a pământului, care să-l ajute pe proprietar să vândă pământul dacă nu vrea să-l lucreze sau să-i dea posibilitatea ca pământul deținut să poată fi o garanție la bancă, în eventualitatea unui împrumut destinat investiției în mașini agricole, irigații, silozuri etc.; de un sistem independent de ferme (fiind știut din agricultura mondială că nici o exploatare agricolă nu este eficientă, din punctul de vedere al mecanizării, sub o mie de hectare); și de o masivă infuzie de capital.

Una din cele mai grave situații, care îl sugrumă potențial pe agricultorul român care ar vrea să-și cumpere echipament agricol modern este modul în care Banca Mondială și BERD și-au implementat liniile de credit, și așa ridicol de mici, prin anumite bănci românești. Acestea cer producătorului agricol garanții personale scandaloașe, reprezentate de mijloace fixe, de 120% din valoarea creditului, inclusiv dobânda pentru primul an. Deoarece

grânarul Europei

pământul deținut în proprietate nu se califică drept garanție, producătorul agricol trebuie să găsească alte tipuri de garanții, care merg de la casa personală (când există), la casa socriilor și chiar a copiilor. Dar aceasta nu este totul.

Producătorul agricol trebuie să găsească în numerar încă 47% din valoarea mașinii agricole pe care vrea să o cumpere, sumă pe care trebuie să o plătească încă înainte de a putea scoate din vamă respectivul utilaj. Cei 47% reprezintă comisionul vamal, taxa vamală și TVA. La 50.000 dolari, cât ar fi o mașină agricolă importată având cei mai înalți parametri de calitate, cei 47% ar reprezenta 23.455 dolari cheltuieli de import! Acești bani nu sunt finanțați de nici o linie de credit! Prin urmare, producătorul agricol trebuie să-i depună în numerar, înainte ca mașina cumpărată să fi lucrat măcar un hectar de pământ. Cu alte cuvinte, o mașină agricolă modernă care costă în Europa 50.000 dolari îl va costa pe agricultorul român 73.455 dolari. Puneți la socoteală întortocheatele formalități vamale care durează săptămâni, și

tați bancare, care durează luni de zile, și veți avea imaginea obstacolului de care se izbește un agricultor român care vrea să aibă un echipament modern pe pământul său și, deci, înaltă productivitate și randament. De ce atâta ostilitate? - S'ar putea pune întrebarea. De ce agricultura românească nu beneficiază de exceptarea de TVA, ca armata, de exemplu? Simplu, pentru că guvernul român vrea să protejeze întreprinderile românești de echipament agricol, ale căror produse sunt, prin calitate, randament, consum, în epoca de piatră!

Desigur, nu e ușor să dai piept cu falimentul întreprinderii de tractoare din Brașov, care, mai nou, nu are bani să-și plătească nici curentul electric, sau cu falimentul întreprinderii de echipament agricol "Semănătoarea", pe care, în ciuda eforturilor guvernului, nu vrea să o cumpere nimeni din lume de bună calitate. Dar situația trebuie analizată realist și guvernul român trebuie să o facă repede. Eu cred că numai competiția reală poate însănătoși o industrie. Confruntate cu o competiție reală pe piața in-

ternă, deci cu mașini agricole având calități excepționale, atât Tractorul Brașov cât și "Semănătoarea" vor deveni competitive sau vor pieri, ceea ce este soarta oricărei industrii incapabile să țină pasul cu noutatea tehnologică.

În ziua de azi, în lume, printr-o națiune cu o agricultură puternică se înțelege o țară cu o producție înaltă de produse agricole, și nu în mod necesar o țară care produce echipament agricol. SUA, de pildă, importă jumătate din tractoarele necesare din alte țări. Cu alte cuvinte, guvernul român ar trebui să decidă ce vrea: o industrie de mașini agricole falimentară sau o industrie agricolă extrem de productivă, în stare să fie un partener serios și furnizor remarcabil de produse agricole pe piața mondială?!

Guvernul mai trebuie să-și revizuiască termenii cu care tratează cu Banca Mondială și Banca Europeană de Re-construcție și Dezvoltare. Din datele pe care le dețin, reiese că mult lăudatul credit al celor două bănci destinat agriculturii României este pur și simplu ridicol. Nu sunt specialist în materie, dar am participat, din curiozitate, în Septembrie, la București, la o conferință pe această temă, organizată de Banca Mondială, unde am aflat date extrem de interesante. Astfel, linia de credit a Băncii Mondiale, din 1990 până în prezent, pentru agricultura României a fost de o sută milioane dolari, iar cea a BERD de 50 milioane dolari, însumând 150 milioane dolari. Pentru a vă crea o imagine despre ce reprezintă acești 150 de milioane dolari imprumutați României, voi spune doar că o întreprindere agricolă cu o suprafață de 10.000 hectare ar avea nevoie de o linie de credit de aproximativ 14 milioane dolari pentru a se mecaniza în conformitate cu standardele occidentale. Presupunând că întreaga linie de credit alocată de cele două bănci internaționale agriculturii ro-

mânești ar fi fost folosită pentru mecanizarea agriculturii, aceasta ar fi acoperit necesarul de echipament agricol pentru numai 100.000 de hectare, adică numai un procent din suprafața agricolă mecanizabilă a României. Întrebarea care se pune este cum pot fi finanțate cele mai productive 7.600.000 hectare din România care au nevoie de mecanizare?

Cred că printr-o revizuire a dialogului cu băncile internaționale de credit. Ca să dezvăluim numai un secret știut de toată lumea, voi aminti, de pildă, că Banca Mondială a alocat (asta înseamnă a împrumutat cu dobândă) României 200 milioane de dolari pentru "consultanți" (deci burocrăți și funcționari) și 100 milioane dolari pentru ceea ce se numește "împrumuturi agricole" în România, ceea ce mi se pare imoral. România nu are nevoie de consultanți, ci de bani pentru agricultură. Românii, dacă își pun mintea la contribuție, vor descoperi și siguri căi de privatizare a agriculturii în România.

La suma de 150 milioane dolari linie de credit, cred că guvernul român se poate dispensa de împrumutul Băncii Mondiale și BERD, precum și de sfătuitorii lor, care, recent, au considerat că soluția de privatizare ideală a agriculturii României este soluția... indiană, ceea ce a provocat o reacție de revoltă chiar și în rândul specialiștilor români. Asta dovedește cât de bine cunosc consultanții de la Banca Mondială agricultura României! În condițiile de azi, suma de la care guvernul român trebuie să accepte să discute cu Banca Mondială este de la 3 miliarde dolari în sus linie de credit pe 20 de ani, cu o dobândă de 7%, și primii cinci ani fără rate. De ce Ucrainei să i se dea 3 miliarde dolari linie de credit și României nu? Poate numai pentru că Ucraina are bomba atomică? Sau poate pentru că Ucraina are diplomați mai inteligenți? Altminteri, mai bine singuri și fără sfătuitori sau condiții ridicole, imixtiuni interne ș.a.m.d., care fac țării mai mult rău decât bine.

Mirela ROZNOVEANU